

سیاف دی علماء ؟

- * * -

یابق اورغ ۲ کیت یغتر کلبیدن بهکن تله مناعیس ددالم هاتی تنکل ملیه کمون دوران
 « اومه اسلام » ددالم سکل لافغن هیدوف، سهغاکن سکل ۲ تله تر کخکم ددالم تاغن اورغ ۲
 اسیغ دمان سالهن؟ سیافکه یغتر تگوشجواب؟ بجاله جوابن دباوه این یغته داساسکن
 درفد فنداقتن اورغ ۲ یغ سبیر ۲ن بر جیوا اسلام.

(اوله : ابن بطوطه)

الله سبحانه وتعالی تله میناکن ددالم کتاب
 سوچین - بهوا توهنله یغته منورنکن هوجن یغ
 کرانن تله نومبوه سکل نومبوه ۲هن دغن سوپرن،
 لالو مغلوارکن بولم ۲هن یغتر بلکی ۲ ورن، بنتوق،
 راس دان باهون. توهن جوک تله منجادیکن سکل
 کونخ ۲ دان بوکیه ۲ بر لاین ۲ روف دان ورنان، درفد
 فونیه ملفق کفد میره، لالو کفد هیتیم سهیتیم ۲ن، بکینو
 جوک حالن سکل مخلوق ۲ یغلان درفد مانسی،
 بنا تیغ ۲ دانساکین، تیغ ۲ جنس ایت بر بیدنا ۲ داننارا
 ساتوسام لاین.

ستله توهن منجریتاکن کجادیکن یغتر سبوه ایت
 لالو دتوندان دغن فرمانن لاکي مضمونن :
 «هان سان اورغ یغ تا کوتکن الله داننارا همب ۲ن
 یغ یابق ایت، ایاله اورغ ۲ عالم علماء»

سیافکه کراغتن عالم علماء یغ دکهند قکی ددالم
 ایات این؟ اداکه اکفن عالم علماء یغته مغها یسکن
 عمور دغن منجریتاکن حکوم ۲ سوچی، حکوم نجس،
 حکوم بر جوالبلی دان حکوم مبهاکي فساک؟ انو فون
 عالم علماء یغته مندافه علمو دان حکمة لالو مریک
 برسگوه ۲ میلیدی قکی اکن کجادیکن ۲ لاغیه دان
 بومی، دغن فیلیدی قکن یغ داساسکن داتس دلیل ۲ یغ
 تنف منوره سکی علمو فغتهوان؟

سکارغ ماری کیت منوغکن سوسنن ایات قرآن
 یغ دسبونکن دانس نادی. فد مولان توهن منجریتاکن
 عجائب ۲ کجادیکن لاغیه دان بومی سرت مخلوق ۲ن
 یغلان ۲ ایت سده ایت دیتاکن قول داننارا سکل
 همینان یغ یابق ایت یغ ساعه ۲ ناکوه ملغگر فرنتهن
 ایاله اورغ ۲ یغتر صفة عالم علماء. دسین کبابقکن
 کیت ترفدای کران کیت تله منتر یفکن بهوا
 یغ دکهند قکی دغن نام عالم علماء ایاله مریک ۲ یغته
 ماهر ددالم سبلوق بیلوق علمو، « فقه » دان تنکل
 مفر کتاکن سوال، « توحید » مریک اکن بر فکغ کوکه
 کفد کتاب ۲ یغتر کنل دغن نام کتاب ۲ علمو توحید.
 سدغکن کتاب ۲ یغتر سبوه فد مولان تله دکارغ
 سمات ۲ انتوق منتیغ (رد) کفد براف فواق یغته
 سه فد زمان یغلمفاوسفرت فواق معتزله دان سباکین.
 اینکه علمو توحید؟ تیدق! این علمو بر بحث دان
 بر تیکم لیده نماان.

علمو توحید یغ سبیرن اداله تر کتدوغ ددالم
 علمو فلک، علمو بومی، علمو نومبوه ۲هن، علمو حیوان
 دان علمو یغ مفر یکن حال احوال مانسی. دسینله
 لتقن علمو توحید!

ددالم کتاب سوچی توهن تله بر فرمان منمفلق
 اکن مانسی یغ تیدق ماهو مندغ دان میلیدی قکی اکن
 سکل کجادیکن ۲ یغته دجادیکن الله، مضمونن :
 « اف تیدقکه مریک ماهو مندغ کفد کجادیکن لاغیه

دان بومي، دان بارغيغ دجاد يکن الله درقد سسوات کجادين؟

توهن تله منماکن اکن گولغن يغبړ سڅکوه ۲ مندغ، برفيکر، دان ميليد يکي اکن کجادين عالم اين دان ايسين دغن نام، «العلماء» دان مريکاله يغبړ سبز آن قاکوه ملغکر فرتهن دان ميسرکن دغن خشوعن .
تتافي فراسان تاکوتکن الله سفرت يغبړکتاکن اين تيدق اکن تربية مليکن دري سگي اکام سدغکن اکام اسلام امة ممتيکن کفد برفيکر دان ميليد يکي سسوات کجادين .

سکارغ سيمقله ساتو ايات لاکي يغلته ترغ کوفاسن ترهادف سوال اين . مضمون : « دان ستغه درقد تند ۲۱۸ (توهن) اي تله منجاد يکن (توجه فتالا) لاغيه دان بومي، دان فرتليغکهن بهاس دان ورن کامو، بهواسن يغبړمکين اين اداله مغدوشي تند ۲۱۸ (اشوق برفيکر) باکي اورغ ۲ عالم علماء، « دسين توهن تله ممفريکن بهوا سکل کجادين عالم دان ايسين اين منجادي بوقتي يغبړ مڅکر فکن سفای اورغ ۲ يغبړ علمو فغتهوان، يغبړ فلاجر تيغکي دان يغبړ نام عالم علماء ايت ميمکر دان ميليد يکين !
سيافدي عالم علماء يغبړ سڅکوف منونينک تڅکوغن اين - علماء فقه؟ اتو علماء علمو بحث دان برتيکم ليد (الجدل) يغبړ مريک نماکن علمو التوحيد ايت؟

تيدق ادلاين اورغن يغبړ سڅکوف دان برکبوليهن ميوغکر رهسيا کجادين ۲ عالم يغبړ سسوة ايت سلاين درقد علماء فلک (يغبړ ممفريکن رهسيا لاغيه ساتو فرساتو)، علماء يغبړ مغهوي علمو بومي، علماء يغبړ فاکر ددالم علمو کالين (لوکم)، علماء يغبړ اهل ددالم علمو حيوان، دان علماء يغبړ بيحقي ددالم سوال ۲ يغبړ ممفريکن حال احوال مانسي دان تيف ۲ بندا يغبړ سڅکوه دغن .

تتافي علم فلک تيدق دافة دقلاجري مليکن ستله مغهوي علمو حساب، علمو الهندسة (جيوميترى) دان الجبرا . دمکين جوک حالن «عجائب کجادين» يغبړ کندوغ ددالم علمو حيوان، توموه ۲ هن دانساکن .

توهن سمستا عالم تله مپتاکن لاکي :
« دان اياله توهن يغلته ممودهکن لاهوه سفای کامو دافة ماکن درقدان داغيغ يغبړ لمبوه (ايکن دانساکن) دان سفای کامو دافة مغلوارکن درقدان فرهاسن يغبړ اکن کامو نماکين (متيارا دانلاين ۱۲) دان کامو دافة مليه اکن کفل ۲ بلاير ددالمن يآيت سفای کامو منتوه اکن سکل ليمفه کرنان (درقد فرنيگان ملالووي لاهوه ايت) مدحمداهن کامو مريمکاسيه، (برشکور) .

ايات قرآن اين کيت باج فاکي دان فتغ تتافي کيت تيدق تر تاريخ مغممکن ايسين . کناف؟ کران کجاهيلن کيت ددالم علمو ۲ کماجوان يغبړ سسوة . ماري کيت برتان کفد ديري سنديري :
سيافکه يغلته مبولوه حاصل فغلوارن ايکن؟
سيافکه يغلته مبولوه حاصل فغلوارن متيارا؟
سيافکه يغلته برجاي منديريکن سريکه ۲ کفل يغلته ممووروغ سکل موک لاهوتن؟ جوابن : سده تنف بغسا سيغ .

دسينيله لتق رهسيا کجاتوهن کيت، کران کيت تله تيدق سڅکوف منونينک اف يغلته دتڅکوغکن کفد کيت . تتافي کسلاهن اين اداله فونچان دسيکن عالم علماء کيت يغلته منجوايکن امانه الله دان يغلته ترقداي دغن علمو « فقهن » يغلته دبسر ۲ کن سهڅک بوله ددافتي برجوتا ۲ کتاب يغلته دکارغ ددالم علمو ايت، سدغکن حاصلن کفد عموم اومه اسلام اداله سفالية !

بگيمان کيت بوله منبوس کسلاهن اين، بچاله هوراین ددالم مجله « قلم » يغبړ اکنداغ .